

**MODALITĂȚI DE PROIECTARE CURRICULARĂ
A CONȚINUTURILOR EVALUĂRII LA ARMONIE ȘI SOLFEGIU-
DICTAT ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR
MUZICAL - PEDAGOGIC**

*POPOV Anton, POPOVICI Vitalie
BĂLȚI, MOLDOVA*

WAYS OF ORGANIZATION OF EVALUATION CONTENTS AT *HARMONY*
AND *SOL-FA-DICTATE* BASED ON MUSIC EDUCATION CURRICULUM

The decisions, preconceived by the process unlished at Bologna concerning the creation of European space of Higher Education, impose structural changes to Republic of Moldova, having the mission to make compatible the national higher musical – pedagogic education with the european one.

Bologna Process, as the result of Declaration from Bologna (June, 19th, 1999) represents the impulse, so needed to the reform regarding the Higher Education at the subject „Music Training”.

The research of the professional training of the teacher of music education (I – VIII forms) consists in the fact that a graduate from Music and Musical Pedagogy Department has to achieve the same abilities and knowledge as the graduates from other universities.

*The establishment of the school evaluation principles of musical culture pf students detrmined by the specific musical – artistic knowledge. The level of musical culture (**musical experience**: qualitative-formative aspect and **musical competence**: quantitative-informative aspect) of the students may be appreciatedcomparing with the degree of covering the (tems’subject) with the students experience and musical competence. **Qualitative evaluation criteria** of students’ musical culture are the basic indices for detrmining and getting (obtaining) musical experience: students’ activity, the presence of emotional experience during the musical act positive attitudes about the music.*

Măsurile preconfigurate de procesul declanșat la Bologna, privind crearea Spațiului European al învățământului superior, impun Republicii Moldova schimbări structurale, de profunzime, menite să compatibilizeze și învățământul superior muzical - pedagogic național cu cel european. Procesul Bologna, care a urmat Declarației de Bologna (19 iunie 1999), este un impuls necesar reformei învățământului superior la specialitatea „Înstruire muzicală”. Ideea, care stă la baza procesului pregătirii profesorului de educație muzicală, constă în faptul că studentul de la facultatea Muzică și Pedagogie muzicală la finalizarea ciclurilor universitare trebuie să dețină abilități și capacități asemănătoare și

comparabile cu absolvenții la specialitatea „Instruire muzicală” a altor universități. Pentru ca acest deziderat să devină o realitate e necesar de a parcurge o serie de pași și pentru proiectarea conținuturilor evaluării la disciplinele „Armonie” și „Solfegiu–dictat” în viziune curriculară. La baza cercetării noastre au stat investigațiile teoretice ce se referă la fundamentele psihopedagogice și muzicologice ale educației muzicale (1,2,3,4), care alcătuiesc **fundalul** metodologic și teoretic al lucrării.

Conținutul actului educațional la disciplinele muzical-teoretice este, fără îndoială, de o importanță majoră pentru viitorul profesor de educație muzicală. Standardele de conținut necesită a fi conturate pentru toate ariile curriculare de către echipele de profesori ai disciplinelor respective – armonie, solfegiu-dictat. *Standardele de conținut* la armonie și la solfegiu-dictat reprezintă o formulare verbală, care poate fi utilizată pentru aprecierea **calității** conținutului curricular; de asemenea, standardul de conținut poate fi parte a metodei de **evaluare** la disciplina respectivă. Standardele din învățământul muzical trebuie să prezinte conținutul specific, care trebuie reflectat pentru fiecare an de studiu universitar în parte. Acestea alcătuiesc structura de bază a cunoștințelor minimale și competențele pe care studentul trebuie să le dobândească și să le stăpânească. Ele statuează cu claritate ce cunoștințe / deprinderi (înguste și multilaterale) muzicale trebuie să aibă studentul și ce acivități trebuie să poată îndeplini în diverse momente ale activităților de studiu universitar, iar mai târziu, în activitatea pedagogică. **Evaluarea la disciplinele muzicale** este rezultatul implementării standardelor profesionale ale viitorului specialist, care sunt generate de standardele preconizate în Curriculumul educației muzicale în R. Moldova (5), în baza căruia profesorul universitar este responsabil pentru aplicarea în procesul didactic universitar, pentru cuantificarea rezultatelor obținute de studenți și pentru remedierea, în timp, a eventualelor eșecuri ale viitorului profesor de educație muzicală.

Printre obiectivele mai importante în elaborarea *conținuturilor de evaluare* la disciplinele muzicale, care se bazează pe cunoștințe și deprinderi, interes și necesitate de a contacta cu arta muzicală, *competența de evaluare* a activității profesionale a viitorului profesor de educație muzicală este strâns legată de specificul disciplinei muzicale universitare. Astfel, ele se îmbracă în conținut specific al disciplinei muzicale. La Armonie și la Solfegiu-dictat, în contextul evaluării curriculare, se vor aplica toate tipurile de evaluare: inițială, formativă/curentă, finală/sumativă. La disciplina **Armonie** toate tipurile de evaluare se produc în **formă scrisă** (armonizarea temei muzicale date la soprano sau la bas) și **de**

interpretare la instrumentul muzical (succesiuni armonice, rezolvarea basului cifrat în diverse tonalități majore și minore propuse de profesor). La cursul **Solfegiu-dictat** toate tipurile de evaluare se execută atât în **scris** (scrierea unui dicteu la una, două și trei voci în factură corală ori instrumentală), cât și **analitic auditiv** scris / oral. Decizia evaluării, de regulă, se exprimă printr-o notă (conform rezultatelor în procente pentru fiecare test) sau printr-un calificativ, care permite promovarea studentului la următoarea etapă a procesului didactic. Problema abordată cere evidențierea competențelor disciplinelor muzical-teoretice și elaborarea în baza lor a testelor de evaluare inițiale, curente și finale pe parcursul studierii cursului respectiv.

1. Competențele de evaluare la Armonie.

- 1.1 *Stabilirea competențelor de evaluare / autoevaluare* a activității profesionale, elaborarea strategiilor de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor muzicale:
  - 1.1.1 Un loc deosebit în stabilirea conținuturilor de evaluare / autoevaluare la Armonie la toate etapele predării disciplinei îi revine stabilirii tonalității melodiei date la soprano sau la bas, a armurii cheii și a măsurii (**comparare**).
  - 1.1.2 În baza interpretării și analizei conținutului discursului muzical se stabilește structura sintactică prin determinarea propozițiilor și cezurilor în perioadă (**justificare**).
  - 1.1.3 Analitico-teoretic / practic se apreciază acordul principal cu care începe tema muzicală și acordurile semicadenței, a cadenței întrerupte și finale în corespundere cu compartimentul respectiv al conținutului disciplinei în legătură cu temele cursului universitar (**generalizare**).
  - 1.1.4 Se efectuează analiza dezvoltării melodiei prin audiție / interpretare – salturi melodice, secvențe diatonice / cromatice, trepte cromatice, tipul figurației – armonică / melodică - în depistarea notelor melodice / neacordice (**elucidare**).
  - 1.1.5 Se apreciază fiecare notă sau formulă ritmică a melodiei ca element respectiv (primă, terță, cvintă sau septimă a trisonurilor, a septacordurilor și a răsturnărilor lor respective) și se evită **ero-rile** la alegerea variantelor funcționale: anticiparea neargumentată teoretic-funcțional a acordurilor dominantele celor a sub-dominantele (**sinteză**).
  - 1.1.6 În procesul practic de armonizare se aplică în scris tehnica - înlănțuirea armonică sau melodică a 5 - ,6 - , 6/4- acordurilor, a

- septacordurilor și a răsturnărilor sale cu rezolvările respective, a lanțurilor de acorduri disonante ale tonalității principale și a celor secundare modulante - în raport cu mișcarea melodiei (**aplicare**).
- 1.1.7 Personal/individual se alege creativ varianta optimă de armonizare în stilul conceput sau legat de conținutul discursului muzical, aplicând procedeele corespunzătoare de figurație a vocilor conform facturii muzicale alese (**creație**).
- 1.1.8 *Stabilirea corelației dintre rezultatele evaluării și proiectarea activității didactice* ulterioare: însușirea cursului teoretic și practic de armonizare de către student, lucrul cu literatura suplimentară la temele evaluate curent, activitatea personală de audiere, interpretare vocal / instrumentală a operelor muzicale cu prezența legităților armonice respective, viziunea practică a studentului în aplicarea conținuturilor armoniei în procesul de educație muzicală a elevilor, adică în activitățile pedagogice ale sale în viitor la lecția de educație muzicală în școală.
- 1.1.9 *Stabilirea corelației dintre rezultatele evaluării la armonie și perspectiva evoluției domeniului de activitate a specialistului* în procesul pedagogic și artistic ulterior: orientarea independentă a studentului în aplicarea cunoștințelor și a competențelor obținute în activitatea pedagogică - orele de educație muzicală (școala de cultură generală) și orele de teorie elementară a muzicii (școlile de educație artistică / muzicală), direcționarea cunoștințelor spre aprofundare în specialitate la studiile de masterat și doctorat.
- 1.1.10 *Realizarea conexiunii inverse* (feed-back) în activitatea profesională la specialitatea „Instruire muzicală”.

2. Competențele de evaluare la Solfegiu-dictat.

2.1. *Stabilirea criteriilor de evaluare/autoevaluare* a activității didactice a studentului la specialitatea „Instruire muzicală” la disciplina dată este legată de conținutul practic al temelor teoretice ale cursului. Strategiile de evaluare reiesă din nivelul dezvoltării auzului muzical (melodic, armonic, simțul ritmic), care permit a fixa în scris rezultatele obținute prin intermediul notografierii lucrărilor muzicale propuse în test (dictare la una și mai multe voci). În rezultatul audierii (1 – 3 audiții de prezentare) a temei muzicale dictate studentul determină în testul de evaluare modul, măsura și structura sintactică (la început, elementele fundamentale) a melodiei, constată și stabilește după **kammerton** (diapazon) tonalitatea lucrării, fixează armura ei (**relația cauză-efect**).

2.2. În procesul audierii memorizează materialul sonor în baza treptelor stabile încadrate în diverse formule ritmice: ritm simplu, ritm punctat, ritm sincopat, ritm excepțional (**justificare**).

2.3. Sintezează materialul sonor în baza memorizării materialului musical audiat și determină mijloacele depistate de dezvoltarea / desfășurarea discursului muzical audiat la prezentarea inițială și pe parcursul dictării: secvențe diatonice și cromatice, inflexiuni modulatorii, formule ritmice specifice, succesiuni și cadențe întrerupte, note melodice (rețineri, de pasaj, de schimb, anticipații) din figurația vocilor, elemente de imitație a vocilor, scriitura, registrele sonorității, schimbările metrului/măsurii (criteriile de evaluare legate de perceperea conținutului muzicii audiate sau de **generalizare și sinteză**).

2.4. Conținuturile evaluării percepției dictării muzicale (ca generalizare) se prezintă ca rezultat în formă scrisă prin notografierea materialului sonor în baza analizei și sintezei, unde fundalul armonic al discursului se eșalonează în baza logicii funcționale (**concluzie cu aplicare**).

2.5. Corelația dintre rezultatele evaluării la solfegiu-dictat și proiectarea activității ulterioare se manifestă prin: însușirea mai profundă a disciplinelor universitare de specialitate, legate de pregătirea muzicală practică a specialistului (instrument muzical, dirijat, canto, cor); formarea de deprinderi necesare în munca didactică cu elevii la lecție – activitățile vocal-corale, conducere corului și a orchestrei școlare; efectuarea activităților muzicale de creație – aranjamente vocal-corale, orchestrații, fonograme și compoziții proprii.

Elaborarea conținuturilor testelor de evaluare în baza valorilor muzicale universale și naționale, a trăirii emoționale în procesul executării lor, stabilesc *corelația* dintre rezultatele evaluării și *perspectiva ulterioară a evoluției* domeniului de activitate a profesorului de educație muzicală în școală.

Rezumând tezele expuse, putem constata că specificul evaluării procesului didactic la disciplinele universitare teoretic-muzicale necesită evaluarea conținuturilor cunoștințelor teoretice muzicologice în unitate cu perceperea mesajului aristic și aspectul practic emotiv al discursului muzical. La disciplina **Armonie** testele de evaluare cuprind în conținutul său aspectele teoretice muzicale realizate în baza percepției emoționale a mesajului temei muzicale pentru armonizare, în variantele posibile, și,

procesul unitar invers, la **Solfegiu–dictat** testele de evaluare firesc se direcționează pe realitatea – de la perceperea emotivă artistică a conținutului temei muzicale spre prezentarea notografică a mesajului muzical dictat. Acest concept principal reprezintă **baza de conținut a testelor de evaluare inițială, curentă și finală** la aceste discipline universitare în legătură cu activitatea pedagogică practică a specialistului în școală - efectuarea educației muzicale.

Bibliografie:

1. Абдуллин Э. Б. *Теория музыкального образования. Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений* /Э. Б. Абдуллин, Е. В. Николаева.- Москва: Издательский центр „Академия”, 2004.- 336 стр.
2. Gagim Ion. *Fundamentele psihopedagogice și muzicologice ale educației muzicale* /Referat științific al tezei de doctor habilitat.- Chișinău, 2004.- 55 pag.
3. Gagim I. *Despre scopul educației muzicale*//*Univers pedagogic*, nr. 2, Chishinău, 2004.
4. Gagim I., Tetelea M., Popov A. *Profesorul de muzică: prestață și talent*//*Făclia*, nr.8, 2 martie 2002 și nr.9, 9 martie 2002.
5. *Educația Muzicală. Curriculum școlar pentru clasele a V-a - a IX-a.* /Eugen Coroi, Alrxandru Borș, Sergiu Croitoru, Ion Gagim.- Chișinău: Cartier, 2000.
6. *Legea Învățământului.* Nr. 547- XIII din 21 iulie 1995 (*Monitorul oficial*, nr. 62-63, art. 692, 9 noiembrie 1990).